

NYHETSUPPSLAGET

Cannabis ökar bland unga Skellefteåbor

► Antalet brukare har fördubblats på fyra år

SKELLEFTEÅ. Allt färre unga dricker alkohol. Orosmolnet är att den senaste drogvaneundersökningen visar för första gången att fler niondeklassare än gymnasieelever provat narkotika. – Cannabis är den överlägset största drogen i stan, säger Mattias Käller, FRIS.

Tecknen är otvetydiga. Allt fler unga i Skellefteå använder narkotika.

På Klara Öppenvård, som är en del av Skellefteå kommuns sociala öppenvård, möter man ungdomar mellan 13 och 25 år. Där har man sett en fördubbling av antalet brukare av cannabis i Skellefteå sedan 2014.

– Det kan kanske finnas ”bra” förklaringar bakom ökningen, som att man blivit bättre på att upptäcka och kartlägga hur många det verkligen är. Men det är väldigt oroande, det måste jag säga, säger Mattias Käller, som arbetar inom FRIS i Skellefteå, samverkansrådet bestående av politiker och tjänstepersoner från skola, fritid, kultur, sociala, polisen och landstinget.

ANDT – som står för Alkohol, narkotika, dopning, tobak – är en enkät som sedan 1995 genomförs varje år med elever i Skellefteå i grundskolans årskurs nio och gymnasiet årskurs två. Syftet är att kartlägga drog- och alkoholvanor hos ungdomar och resultatet bildar underlag för förebyggande insatser.

När resultatet från 2017 visade att det för första gången i undersökningens historia är fler niondeklassare som provat narkotika än de som går i årskurs två på gymnasiet kom det inte som någon större överraskning.

– Det var ingen chock, utan mer en bekräftelse på de signaler vi redan har fått. Det är alarmerande siffror som gör att vi känner en oro för narkotikasituationen i hela samhället. Ökningen bland niondeklassarna speglar helt enkelt hela situationen.

Enligt undersökningen har nio procent av niondeklassarna någon gång provat narkotika. Fyra av tio känner någon som de vet kan erbjuda narkotika.

Skellefteå är långt ifrån ensamma om att vara i den här

Detta är cannabis

- Cannabis är ett **samlingsnamn** för narkotiska preparat som utvinns från en hampaväxt, vanligen **hasch och marijuana**, men även hascholja.
- Innehåller cirka **680** olika ämnen.
- 144 av dem är **psykoaktiva cannabinoider**.
- En av dem är **THC**.
- Fettlöslig.
- Ger psykiska effekter.
- Hindrar den psykologiska och sociala mognadsprocessen.
- Är **personlighetsförändrande**.
- Ger psykiska störningar/sjukdomstillstånd.
- **Nedsättning** av kognitiva funktioner.
- Ger **fysiska skador**.

situationen, säger Amelie Andersson, socionom, utbildare och författare, som förra veckan besökte Skellefteå och höll två välbesökta föreläsningar om hur man kan möta och bemöta unga kring cannabis och berusning.

– Det är väldigt många kommuner runt om i Sverige som ger ifrån sig precis de här signalerna – att deras unga dricker mindre alkohol, men att fler i stället röker cannabis. Man bör också utgå från att problemet finns på alla skolor, det är inte bara något enskilt område som är drabbat.

Amelie Andersson konstaterar att ungas missbruk är ett komplext system på flera nivåer.

– Det handlar bland annat om vilka lagar och normer avseende droger som finns i samhället. Det är en given del hos många i vårt land att man ska berusa sig, vi har traditioner där alkohol spelar en stor roll. Där bekräftas inte unga i valet att det naturliga är att man inte berusar sig.

Tidsandan spelar också roll.

– Motsägelsefullt nog har vi i dag den lägsta andelen unga som använder alkohol så länge mätningar har pågått. Vad det beror på att det ser ut som det gör är inte enkelt att bena ut. Hälsotrender är en faktor, datorspel en annan – och det finns säkert många fler. Jag

har inget bra svar, helt enkelt. Klart är också att dagens unga dessutom möts av strategisk marknadsföring via filmer och reklam.

– Cannabis är en väldigt bra produkt om man vill tjäna pengar, därför gör man stora ansträngningar för att marknadsföra. Att successivt ändra attityder är målet, man börjar med att använda argument som att marijuana kan användas medicinskt och man vill väl inte förneka smärtpatienter lindring, säger Amelie, och fortsätter:

– Man använder ord som substans och växt, aldrig drog och man sätter det i andra produkter än cigaretter eftersom de flesta vet väldigt väl i dag vilka stora hälsorisker det är förknippat med att inhalera rök.

Mattias Käller konstaterar att en övervägande del av de unga vill veta mer om narkotika.

– De efterlyser själva ANDT-kunskap i skolan, det vet vi efter att ha ställt just den frågan till dem som deltog när det hölls ungdomsfullmäktige i Skellefteå senast. Det är något som vi nog ganska enkelt kan komma i gång med, kanske inte redan till nästa terminsstart, men kanske därefter, säger han och fortsätter:

– Samtidigt måste vi möta problemen som finns just nu. Vi är ganska bra på att göra insatser, både från kommunens socialförvaltning, polisen och vården, där pågår ett ständigt arbete – och i skolan förstas. Men det här är ingenting som bara skola och myndigheter kan vända, vi måste allihop hjälpas åt.

Ett sätt för FRIS att mobilisera är att öka medvetenheten hos föräldrar och allmänhet, bland annat genom öppna föreläsningar och på så sätt öka kunskapen.

En studie gjord på Umeå universitet visar nämligen att unga förväntar sig att vuxna pratar med dem om cannabis.

– Den viktigaste kunskap man behöver kring hur cannabis fungerar och vad det har för konsekvenser är vanliga fakta, det kommer man långt med. Och fakta kan man skaffa fram på enkla sätt, säger Amelie Andersson, och avslutar:

Tecknen är otvetydiga. Allt fler unga människor i Skellefteå dubbling av antalet brukare av cannabis i Skellefteå sedan 2014

Allt färre unga dricker alkohol, men i stället ökar andelen unga narkotikaanvändare. – Skellefteå är långt ifrån ensamma om att vara i den här situationen, säger Amelie Andersson, socionom, utbildare och författare. På bilden tillsammans med Mattias Käller, FRIS.

– Jag tror på den mänskliga kontakten som antabus, att man får prata av sig sin ångest och sina tvivel. Där finns möjlighet att läka och bli stärkt och hitta viljan att leva sitt liv på andra sätt.

TEXT

Camilla Stenlund

090-17 59 89
camilla.stenlund@folkbladet.nu

